

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ.

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τ
Ε
Χ
Ν
Ο
Σ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

(Πύργος Ἀθηνῶν (Γ Κτίριον) 11: 1α, Ἀθῆναι 610)

•
· Ἐτησία Συνδρομή Περιοδικοῦ, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50
» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$ 3
Τιμὴ τεύχους δρχ. 10

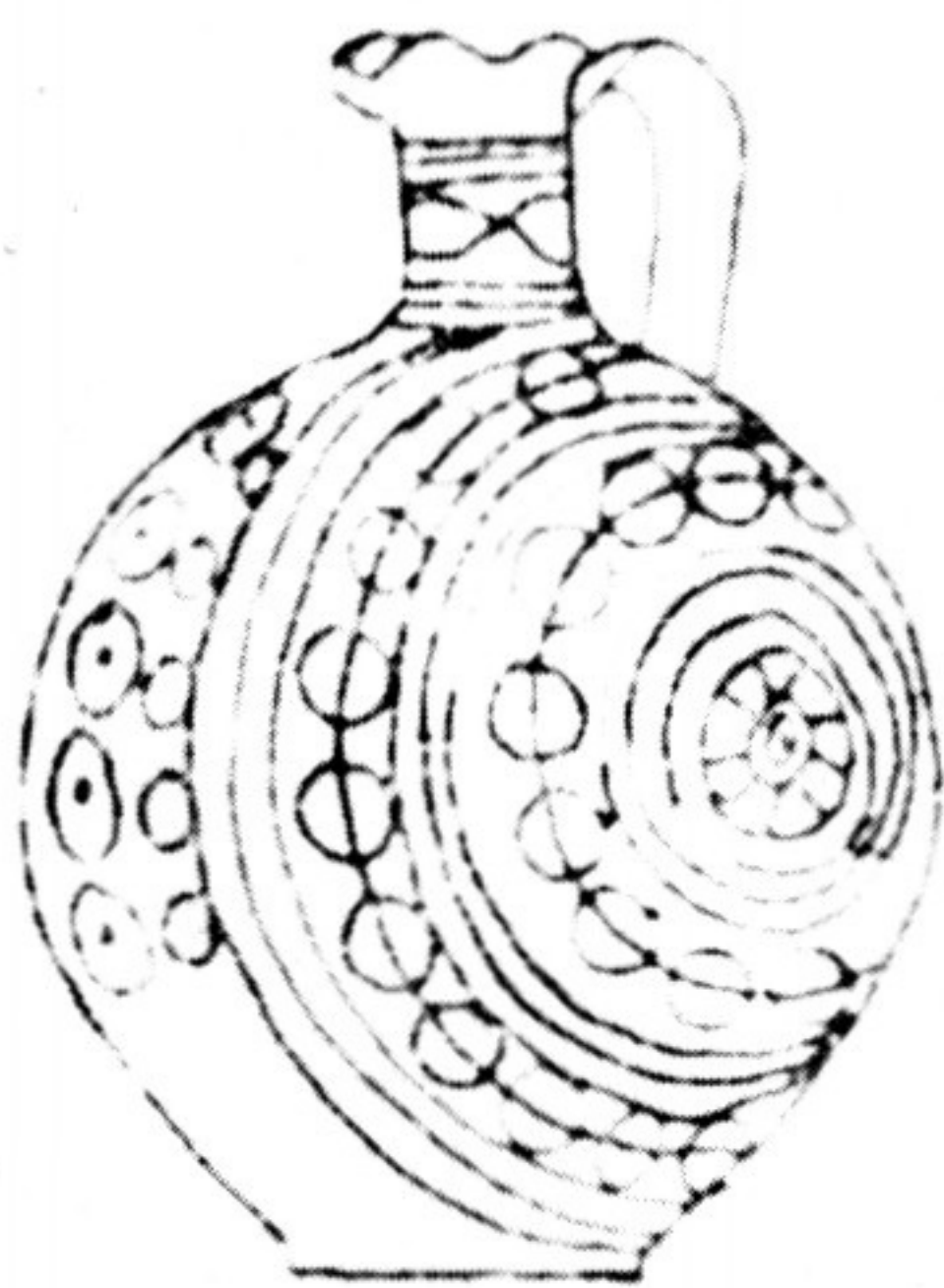
•
Ἑπεύθυνος ἐκδόσεως
Μαγλαρινοῦ Μαρία, Ἀνωτέρα Σχολὴ Ἀδελφῶν Νοσοκόμων
Γενικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν «Βασιλεὺς Παῦλος»

Ἡ διεύθυνσις ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὴν πάντοτε τὸ δικαίωμα νὰ μὴ δημοσιεύῃ
ἢ νὰ συντέμνῃ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς οἰοδήποτε χειρόγραφον.
Χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

•
Ἀναπαραγωγὴ — Στοιχειοθεσία — Ἐκτύπωσις
GRAMAK E.Π.Ε. — Βουλγαροκτόνου 26 - 28 Τηλ. 643 3197
Ἑπεύθυνος τυπογραφείου Μιχ. Μακέδος
Βουλγαροκτόνου 26 - 28, Τηλ. 643 3197

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λίγα γιὰ τὸν τόπο	2
Ματιὲς στὴν ἱστορία τῆς Κύπρου	4
Χθὲς — Σήμερα — Πάντοτε	8
Στοχασμοὶ	11
Γράμματα ἀπὸ τὴν Κύπρο	18
Εὐρωπαϊκὸν Νοσηλευτικὸν Συνέδριον	26
Ἀνακοινώσεις	28

«Πολλοὺς ἀφέντες ἄλλαξες,
δὲν ἄλλαξες καρδιά».

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἀνοίξτε τὰ πανιά, σηκῶστε τὶς ἄγκυρες νὰ ξεκινήσουμε γοργά.
Κι' εἶν' τὸ ταξίδι μακρινό. . .

— Πᾶμε. Ποῦ θὰ πᾶμε;

— Στὴν Κύπρο μας, στὸ Ἑλληνικὸ νησί.

— Γιατὶ ἀποφασίσαμε αὐτὸ τὸ ταξίδι;

— Για νὰ ποῦμε στοὺς Ἀδελφούς μας Κυπρίους ὅτι εἴμεθα μαζί
τους στὸν δύσκολο καὶ ἐπίμονο ἀλλὰ δίκαιο ἀγῶνα. Ὅτι ὁ πόνος τους
εἶναι καὶ πόνος μας, ὁ πόθος τους καὶ δικός μας πόθος, ἀλλὰ καὶ γιατί
ὄχι καὶ νὰ τοὺς θαυμάσουμε!

Ἡ Κύπρος μας εἶναι μιὰ μικρογραφημένη Ἑλλάδα, μιὰ Ἑλλάδα
γεμάτη νοῦ, καρδιά καὶ ἡρωϊσμό, ἡ ἱστορία της εἶναι συμπυκνωμένη
«Ἑλληνικὴ Ἱστορία». Ἡ θέσις της κι' ὁ πλοῦτος της ὑπῆρξαν ἡ δόξα
της ἀλλὰ κι' ἡ συμφορὰ της. Ὁμορφη ἀλλὰ καὶ συχνὰ ποτεμένη καὶ
ματωμένη γῆ τῶν Ἑλλήνων.

«Ἡ ἐλευθερία κατακτᾶται». Αὐτὸ εἶναι καταστάλαγμα πείρας
τῶν Κυπρίων 30 περίπου αἰώνων.

Τὴν πείρα αὐτὴ τὴν ἀπέκτησεν ὁ εὐγενὴς αὐτὸς λαός, ἀγωνιζό-
μενος μέσα στὸ πέλαγος, ἀνάμεσα σ' ἀνατολίτες καὶ δυτικούς, πὺν
ἄλλοτε μὲ κρεμάλες κι' ἄλλοτε μὲ χρυσὲς ἀλυσίδες — ὕπουλα — μηχαν-
εύονται νὰ σκοτώσουν τὴν Ἑλληνικὴ ψυχὴ του. Οἱ Κύπριοι ὅμως
ἀδελφοί, Ἕλληνες μέχρι «μυελοῦ ὀστέων» ἀπὸ τὴν 2αν π.χ. χιλιετία,
πὺν κατοικοῦν στὴν Κύπρο, κατακτοῦσαν πάντα τὴν λευτεριά τους,
ἀποδεικνύοντας ἀνίσχυρο τὸν οἰονδήποτε ζυγό, γιατί εἶναι ἐλεύθεροι
στὴν ψυχὴ. Κάθε φορὰ πὺν ἓνα ἀδελφικὸ χέρι τοὺς προσφέρεται στὸν
ἀγῶνα τους, βάνει τὸ προσάναμα, γιὰ νὰ πυρπολήσῃ ὅλο τὸ νησί μὲ
τὶς φλόγες τῆς γνησίας, τῆς δυνατῆς φιλοπατρίας.

Καὶ τὸ περιοδικό μας «Ἑλληνὶς Ἀδελφὴ» πὺν ἐκπροσωπεῖ ὅλες
τὶς Ἑλληνίδες ἀδελφές, ἀφιερώνει αὐτὸ τὸ τεῦχος στὸ νησί μας τὴν
Κύπρο, γιὰ νὰ προσφέρῃ, ἓνα ἀδελφικὸ χέρι, λίγο προσάναμα γιὰ ν'
ἀνδριέψῃ τὶς φλόγες τῆς φιλοπατρίας τῶν Ἀδελφῶν μας καὶ νὰ συν-
δανλίσῃ τὴν πίστη τους ὅτι καὶ σήμερα ὁ Κυπριακὸς λαὸς θὰ κατα-
κτῇ τὴν ἐλευθερία του.

Δυστυχισμένε μου λαέ,
καλὲ καὶ ἀγαπημένε,
πάντοτ' εὐκολοπίστευτε
καὶ πάντα προδομένε.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Γ ρ ά μ μ α τ α

Ἀ π ὸ

τ ῆ ν

Κ ύ π ρ ο

Ὁργάνωσις Κυπρίων Νοσοκόμων
Τ.Κ. 4015, Λευκωσία, Κ ύ π ρ ο ς
9η Σεπτεμβρίου 1974

Πρόεδρον, Ἐθνικοῦ Συνδέσμου
Διπλωματούχων Ἑλληνίδων Νοσοκόμων
Ὑψηλάντου 33, Ἀθῆναι, 139, Ἑ λ λ ά ς

Εἰς τὰς 20 Ἰουλίου 1974 Τουρκικὰ στρατεύματα, ἀπροκλή-
τως, εἰσέβαλον εἰς τὴν Κύπρον κατὰ παράφορον παραβίασιν
τῶν ἀρχῶν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῶν Κανόνων τοῦ Διε-
θνοῦς Δικαίου. Ἡ Τουρκικὴ ἀεροπορία βομβάρδισε ἀνηλεῶς
Νοσοκομεῖα, Σχολεῖα, Ἐκκλησίες καὶ ἄμαχο πληθυσμὸ σκο-
τώνοντας καὶ ἀκρωτηριάζοντας ἑκατοντάδες ἀθῶων πολιτῶν
περιλαμβανομένων νοσοκόμων καὶ ἀσθενῶν.

Τὰ Ψυχιατρικὰ Ἰδρύματα Ἀθαλάσσης εἰς Λευκωσίαν καὶ
τὸ Νοσοκομεῖον Ἀμμοχώστου ὑπῆρξαν στόχοι ἐσκεμμένων καὶ
ἐπανηλειμμένων ἀεροπορικῶν ἐπιδρομῶν ποὺ εἶχαν σὰν ἀπο-
τέλεσμα τὸν θάνατο καὶ τραυματισμὸ μελῶν τοῦ νοσηλευτι-
κοῦ καὶ ἀσθενῶν.

Σὰν ἀποτέλεσμα τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς τὸ 40% εἰς ἑκτα-
σιν Κυπριακοῦ ἐδάφους εὐρίσκεται ὑπὸ Τουρκικὴν κατοχὴν.
Εἰς κατεχομένας περιοχὰς οἱ Τούρκοι εἰσβολεῖς ἐπεδόθησαν
εἰς ἐν ψυχρῷ δολοφονίας ἀμάχου πληθυσμοῦ, βασανιστήρια,
βανδαλισμούς, ἐμπρησμούς, ἀτίμωσιν γυναικῶν καὶ κορασί-
δων ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῶν ἱερῶν χώρων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ
ὅλων τῶν εἰδῶν πράξεων βαρβαρότητος. Τὸ Νοσοκομεῖο Κυρη-
νείας κατελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καί, ἐκεῖνο τῆς Ἀμμοχώ-
στου ἐβομβαρδίσθη ἐπανηλειμμένως καὶ κατεστράφη.

Ἐκατοντάδες Ἑλλήνων Κυπρίων ἀπώλεσαν τὴν ζωὴν των
ἐξ αἰτίας τῆς βαρβάρου Τουρκικῆς ἐπιδρομῆς ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς
τῶν ἀπωλεσθέντων καὶ αἰχμαλώτων ἀνέρχεται εἰς χιλιάδας.

Τὸ προσφυγικὸ πρόβλημα ποὺ δημιουργήσῃ ἡ Τουρκικὴ
κατοχὴ εἶναι τεράστιο. Περισσότεροι ἀπὸ 200.000 Ἑλληνες,
ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες καὶ παιδιά ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν
ἀπὸ τὶς ἐστίες των διὰ νὰ ἀποφύγουν αἰχμαλωσίαν, καταλή-
γοντες εἰς πρόχειρους καταυλισμούς, ἢ εἰς τὴν ὕπαιθρον ὅπου
στεροῦνται τροφῆς, ἱματισμοῦ καὶ οἰασδῆποτε μορφῆς ὑγιεινῶν
συνθηκῶν ἐκτεθειμένοι εἰς τοὺς κινδύνους ἐπιδημιῶν.

Αἱ Κύπριαι Νοσοκόμοι ἐξετέλεσαν τὸ καθῆκον των διαρ-
κοῦντος τοῦ πολέμου καὶ μετὰ εἰς καταυλισμούς καὶ ὅπουδῆ-
ποτε οἱ ὑπηρεσίες των ἐχρειάζοντο ἐκπληρώνοντας εἰς τὸ ἀκέ-
ραιον τὸ καθῆκον των ὡς τοῦτο ὑποβάλλεται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν
τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Θερμῶς ἀπευθυνόμεθα πρὸς σᾶς νὰ συνενωθῇτε εἰς τὴν

προσπάθειάν μας νὰ ἀποκηρύξωμεν μὲ τὴν πλέον δυνατὴν φωνὴν τὰς Τουρκικὰς βαρβαρότητας ἔναντι τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου καὶ τὴν κατάργησιν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἐπίσης ποιοῦμεν ἑκκλήσιν δι' οἵανδήποτε μορφήν βοηθείας πρὸς τὰς οἰκογενείας συναδέλφων νοσοκόμων αἱ ὁποῖαι ὑπέστησαν καὶ ὑφίστανται κακουχίες ἐξ αἰτίας τῆς Τουρκικῆς εἰσβολῆς.

Λ. Π. ΣΙΑΚΑΛΛΗ

Πρώτη Ἀντιπρόεδρος διὰ Πρόεδρον
(ἡ ὁποία συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν προσφύγων)

* * *

Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ τῶν Ἑλληνίδων τῆς Κύπρου πρὸς τὶς Γυναῖκες ὅλου τοῦ Πολιτισμένου Κόσμου.

Ἀδελφές μας,

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν, οἱ Ἑλληνίδες τῆς Κύπρου ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπικοινωνήσουν μαζί σας γιὰ νὰ σᾶς γνωρίσουν τὸ δράμα ποὺ διέρχεται σήμερα ἡ ἀγαπημένη τους Πατρίδα σ' ὅλο τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἑκτασίον του.

Στὴν μακραίωνη ἱστορία της ἡ Κύπρος ἐγνώρισε κατὰ καιροὺς πολλοὺς κατακτητὲς. Τοὺς Ἀσσυρίους (8ος - 6ος αἰων. π.Χ.), τοὺς Αἰγυπτίους (650 - 540 π.Χ.), τοὺς Πέρσες (540 - 332 π.Χ.), τοὺς Ρωμαίους (58 π.Χ. - 330 μ.Χ.), τοὺς Φράγκους (1191 - 1489 μ.Χ.), τοὺς Ἑνετοὺς (1489 - 1570), τοὺς Τούρκους (1570 - 1883) καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς (1878 - 1960). Ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς τὴν κατέλαβαν γιὰ τὰ δάση της, ἄλλοι γιὰ τὸ χαλκὸ της κι οἱ πιὸ πολλοὶ γιὰ τὴν νευραλγικὴ γεωγραφικὴ της θέσι. Τὸ 1960 ἀνακηρύχθηκε ἀνεξάρτητο κράτος καὶ ἔγινε δεκτὴ σὰν τὸ 99ον μέλος τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Πίστευε τότε πὼς τὰ βάσανά της εἶχαν τελειώσει. Ἦξερε πὼς ὑπῆρχαν διεθνεῖς ἀρχές περὶ Ἐλευθερίας, Ἰσοτιμίας καὶ Σεβασμοῦ τῆς Ἀνεξαρτησίας τῶν Κρατῶν, τὶς ὁποῖες τὰ Μέλη τοῦ Ὄργανισμοῦ εἶχαν υἱοθετήσῃ καὶ εἶχαν δώσει τὴν ὑπόσχεσιν νὰ σεβαστοῦν. Εἶχε ἀκουστὰ πὼς οἱ Μεγάλαι καὶ Δυνατὲς Χῶρες τοῦ Κόσμου, ποὺ εἶχαν ὑποφέρει πολὺ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ὑποσχέθηκαν στὸν Κόσμον νὰ μὴ ἐπιτρέψουν τὴν ἑκρηξιν ἐνὸς τρίτου πολέμου καὶ προσφέρθηκαν νὰ ἐγγυηθοῦν τὴν προστασίαν τῶν μικρῶν Κρατῶν. Ἦξερε ἀκόμα πὼς ὑπάρχει κάπου μία Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Προστασίαν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ποὺ ἔχει σὰν ἔργο της τὴν ἐπιβολὴν τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας καί, γενικά, ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἦλθεν ὅμως ἡ 20ῇ Ἰουλίου 1974, ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν μία χώρα 32 ἑκατομμυρίων ἐπετέθη ἑναντίον τῆς Κύπρου, μ' ὅλο τὸν ὄγκον τῶν ναυτικῶν, ἀεροπορικῶν καὶ πεζικῶν της δυνάμεων. Ἡ εἰσβολὴ ἔγινεν ἀπρόκλητα καὶ ἀπροειδοποίητα. Παρὰ τὴν ἡρώϊκὴν ἀντίστασιν τῶν Κυπρίων, ἡ Τουρκία κατῴρθωσε νὰ καταλάβῃ μικρὴ λωρίδα γῆς τὴν τρίτην μέραν τῆς εἰσβολῆς τὴν ὁποία ἐπεξέτεινε παρασπονδοῦσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκεχειρίας σὲ 350 τετρ. μίλια, ἑκτασίαν ποὺ περιλάμβανε μία

άνθοῦσα Ἑλληνικὴ πόλι καὶ 20 ἑλληνικὰ χωριά με συνολικὸ πληθυσμὸ 20.500 κατοίκων.

Οἱ εἰσβολεῖς ὅμως δὲν περιορίσθηκαν μόνον στὴν κατάκτησι τοῦ Κυπριακοῦ ἐδάφους, ἔκαψαν, λεηλάτησαν, βίασαν, σκότωσαν ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ καὶ ἔσπειραν παντοῦ τὴν φρίκη καὶ τὴν ἐρήμωσι. Ὅσοι γλύτωσαν ζήτησαν ἄσυλο σ' ἓνα ξενοδοχεῖο τῆς Κυρήνειας καὶ στὸ χωριὸ Πέλλαπαῖς ὅπου ζήτησαν τὴν προστασία τῶν Στρατευμάτων τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν.

Ἀλλὰ οἱ κατακτητὲς φάνηκαν ἄζεστοι καὶ ἀνάλγητοι. Ἐδιώξαν τὰ στρατεύματα τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ γιὰ τρεῖς μέρες ἀρνήθησαν σ' αὐτοὺς νὰ προμηθεύσουν τρόφιμα, νερὸ καὶ φάρμακα στοὺς ἐγκλωβισμένους.

Ἡ κατάπληξι καὶ ἡ φρίκη τῶν Κυπρίων ἦταν ἀπέραντες. Στὸ μυαλό τους ξαναγύρισαν οἱ φοβερὲς διηγήσεις γιὰ τὶς ἐπιδρομὲς τῶν Σαρακηνῶν τοῦ 7ου μ.Χ. αἰῶνα. Μὰ ἦταν δυνατό στὸ τέλος τοῦ 20οῦ αἰῶνα νὰ συμβαίνουν τέτοια ἀνοσιουργήματα; Καὶ ἦταν δυνατό ὁ πολιτισμένος κόσμος νὰ ἐπιτρέπη καθαρὴ γενεοκτονία σὲ βάρος ἑνὸς μικροῦ Λαοῦ;

Ἀκολούθησαν ἡ πρώτη Διάσκεψη τῆς Γενεύης ἀπὸ τῆς 25 μέχρι τῆς 30 Ἰουλίου καὶ ἡ δεύτερη ἀπὸ τῆς 8 μέχρι τῆς 13 Αὐγούστου. Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ Τουρκία ἔδειξε πλήρη περιφρόνησι πρὸς τὸ Ψήφισμα 353 τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τῆς 20 Ἰουλίου περὶ καταπαύσεως τῶν ἐχθροπραξιῶν καὶ ἀποχωρήσεως τῶν ξένων δυνάμεων, ἐπεκτείνοντας διαρκῶς τὰ ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς ἐδάφει καὶ ἐνισχύοντας τὶς δυνάμεις εἰσβολῆς.

Στὶς διασκέψεις τῆς Γενεύης ἡ Τουρκικὴ Ἀντιπροσωπεῖα συμπεριφέρθη «αὐθαίρετα καὶ παράλογα», κατὰ τὸν Ἀγγλο Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν Κ. Κάλλαχαν. Ὑπέβαλε τελεσίγραφο πρὸς τὶς Ἀντιπροσωπεῖες τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Κύπρου καὶ μία ὥρα μετὰ τὴν λήξι τῆς συνεδρίας τῆς Γενεύης στὶς 3 τὸ πρωὶ τῆς 14ης Αὐγούστου ἄρχισε καὶ πάλι ἐπιχειρήσεις κατὰ ξηρά, θάλασσα καὶ ἀέρα κατὰ τῆς Κύπρου καὶ ἔκοψε τὸ νησι στὰ δύο, κρατώντας γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς τὸ ποιοὺ εὐφορο καὶ ἀνεπτυγμένο οἰκονομικὰ τμήμα τῆς Κύπρου, ἀπὸ τὸν Κόλπο τῆς Μόρφου στὰ Βόρεια μέχρι τὴν Ἀμμόχωστο καὶ τὰ περίχωρα τῆς Λάρνακας στὰ Νοτιοανατολικά (40% τοῦ ἐδάφους καὶ 70% τῶν οἰκονομικῶν πόρων τῆς Κύπρου). Ἡ Κύπρος ζῇ τώρα τὴν μεγαλύτερη τραγωδία στὴν Ἱστορία τῆς με 200 χιλιάδες (δηλαδὴ τὸ 40% τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς) πρόσφυγες, με τρεῖς ἀπὸ τὶς ἑξὶ πόλεις τῆς (Κυρήνεια, Ἀμμόχωστος, Μόρφου) καὶ 100 Ἑλληνικὰ χωριά κατελημμένα καὶ κατερειπωμένα ἀπὸ τοὺς βομβαρδισμοὺς καὶ με χιλιάδες ἀμάχους νεκροὺς ἀπὸ βόμβες Ναπάλμ.

Τὰ Ἑνωμένα Ἐθνη, στὰ ὁποῖα ἡ Κύπρος εἶχε στηρίξει ὅλες τῆς τὶς ἐλπίδες, ἀποδείχθηκαν ὥς τώρα ἀνίσχυρα. Τὶ πρέπει λοιπὸν νὰ γίνη; Πρὸς ποίους πρέπει νὰ στραφῇ ἡ Κύπρος γιὰ νὰ ζητήσῃ ὑποστήριξη καὶ προστασία; Ἡ μήπως ἐπειδὴ εἶναι μικρὴ δὲν ἔχει δικαίωμα ὑπάρξεως καὶ πρέπει νὰ κατασπαραχθῇ ἀπὸ τὸν πανίσχυρο γείτονα;

Οἱ Ἕλληνες τῆς Κύπρου, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ 80% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου, πιστεύουν πὼς ἡ ὑπόθεσι τῆς Κύπρου δὲν εἶναι μόνο δική τους, ἀλλὰ ὑπόθεσι τῶν Ἀνθρώπων ὅλου

τοῦ Πολιτισμένου Κόσμου. Εἶναι ὑπόθεσι τοῦ καθενὸς ἀπὸ
σᾶς. Ὅχι μόνο γιατί ἀφορᾷ συνανθρώπους σας, ποὺ καταδιώ-
κονται, ξεσπιτώνονται, ἐξευτελίζονται καὶ σφάζονται, οὔτε καὶ
γιατὶ ἀπειλεῖται ἔκρηξι ἐνὸς τοπικοῦ πολέμου στὴν Ἀνατο-
λικὴ Μεσόγειο μὲ ἀπρόβλεπτες συνέπειες γιὰ ὅλο τὸν Κόσμο,
ἀλλὰ καὶ γιατί πρόκειται γιὰ τὴν Ἐλευθερίᾳ ἐνὸς μικροῦ Κρά-
τους. Καὶ μόνον ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν Ἐλευθερίᾳ καὶ τὴν
Ἀνεξαρτησίᾳ τῶν μικρῶν Κρατῶν, δοκιμάζεται ἡ ἀξία τῆς
ιδέας τῆς Ἐλευθερίας. Ἡ Ἀνεξαρτησία καὶ ἡ Ἐλευθερία μιᾶς
Μεγάλης Χώρας δὲν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν ἐπιβε-
βαίωση τῆς ὑλικῆς ἰσχύος. Ἡ Ἐλευθερία ὅμως ἐνὸς μικροῦ
Κράτους μόνον πάνω στὴν ψυχικὴ θέλησι καὶ τὴν ἠθικὴ συμ-
παράστασι ὅλων τῶν Ἐλευθέρων Ἀνθρώπων μπορεῖ νὰ θεμε-
λιωθῇ.

Γι' αὐτὸ ἀπευθυνόμαστε σήμερα σ' ὅλους σας καὶ κάνουμε
θερμὴ ἐκκλησι νὰ ὑποστηρίξετε τὴν ὑπόθεσι τῆς Κύπρου μὲ
ὅλη τὴ θερμὴ τῆς ψυχῆς σας.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

* * *

Λευκωσία, 25.8.74

Ἀγαπημένες μου φίλες Δ., Μ., Ε. καὶ Ζ., Σᾶς χαιρετῶ.

Ἡ μαρτυρικὴ καὶ αἵματοποτισμένη Κύπρος σᾶς στέλλει
τοὺς χαιρετισμούς της καὶ τὴν ἀγάπην της. Φαντάζομαι νὰ
παρακολουθήσατε, νὰ ἀκούσατε καὶ νὰ διαβάσατε τὰ μαρτύ-
ρια τῆς Κύπρου. 15.7.74. Ἀξέχαστες μέρες, ἀνατριχιάζει κα-
νεῖς νὰ τὰ θυμᾶται, νὰ τὰ λέη, νὰ τὰ γράφῃ. Ἦταν ἡμέρα
Σάββατον 20.7.74 5 π.μ. ὅταν ἑκατοντάδες ἀεροπλάνα ξεχύ-
θηκαν ἐναντίον τῆς Κύπρου σκορπίζοντας παντοῦ τὸν φόβον
καὶ τὸν θάνατον. Τὸ ραδιόφωνον ἀνακοίνωσε τὴν ἀπρόκλη-
τον ἐπέμβασιν τῆς Τουρκίας καὶ καλοῦσε τοὺς πάντας στὰ
ὅπλα γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὸ πάτριον ἔδαφος τῆς Κύπρου
μας. Οἱ σειρῆνες βούϊζαν, ὁ κόσμος ἔτρεχε νὰ κρυφτῇ, οἱ ἄνδρες
μὲ στρατιωτικὰ ἔτρεχαν στὶς ἐπάλξεις. Οἱ Τοῦρκοι κτυποῦσαν
ἀπὸ ξηρᾶς, θαλάσσης καὶ ἀέρος. Τὸ Μπὶ - Μπὶ - Σὶ μετέδι-
δεν 24 ὥρες πρὶν καταληφθῇ ἡ Κυρήνεια ὅτι ἡ πόλις εἶναι
Τουρκικὴ, ὁ Κυπριακὸς Σταθμὸς διέψευσεν τὴν εἶδησιν.

Μέχρι τὴν ἐκεχειρίαν οἱ Τοῦρκοι οὐδὲν εἶχαν κατορθώσει.
Ὅταν ἐδέχθησαν κατάπαυσιν τοῦ πυρὸς δὲν τὴν τήρησαν. Τότε
ἔγινε ὅτι ἔγινε. Ἡ Κυρήνεια ἔπεσεν, ὁ ἄμαχος πληθυσμὸς ἔτρεχε
σὰν τρελλὸς νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ βάρβαρα χέρια τῶν Τούρκων.

Τὴν Κυριακὴ 21.7.74 καὶ ὥρα 10 π.μ. ὁ Τουρκοκυπρια-
κὸς Σταθμὸς Μπαϊράκ μετέδιδεν ὅτι σὲ 30' βομβαρδίζεται τὸ
Γενικὸ Νοσοκομεῖο Λευκωσίας ἐγὼ ἐργαζόμενον πρωϊνὴ στὸν
τρίτο καὶ τελευταῖον ὄροφον τοῦ Νοσοκομεῖου. Δεκάδες ἀερο-
πλάνα τριγύριζαν τὸ Νοσοκομεῖον ἐνῶ τὰ ἀντιαεροπορικὰ τοὺς
ἔβαζαν συνέχεια. Δὲν θυμᾶμαι τί ἔκανα ἀλλὰ περίμενα νὰ πέσῃ
ἡ βόμβα καὶ νὰ μὲ κάψῃ.

Μετὰ ἔγινε κατάπαυσις τοῦ πυρὸς μέχρι τὶς 4.45 π.μ. τῆς 14.8.74 ἡμέρα Τετάρτη.

Ἔργαζόμουν τότε νυκτερινή 6.30 μ.μ. - 7.15 π.μ. διότι ἦταν κατ' οἶκον περιορισμὸς καὶ ἔπρεπε νὰ φύγῃ τὸ προσωπικὸ γιὰ τὰ σπίτια τους. Εἶδαμε 4 ἀεροπλάνα νὰ πετᾶνε πάνω ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν ἀρκετὰ ψηλά. Χαρήκαμε γιατί εἶπαν πὼς εἶναι Ἑλληνικά. Δὲν προλάβσαμε νὰ τελειώσουμε τὸν λόγον μας καὶ ἄρχισαν νὰ κατεβαίνουν χαμηλὰ καὶ νὰ βομβαρδίζουν ἀδιακρίτως τὴν Λευκωσία. Τὸ Ραδιόφωνον ἀνακοινεῖ γιὰ δευτέρα φορὰ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Τουρκίας κατὰ τῆς Κύπρου κατόπιν τῆς ἀποτυχίας τῶν συνομιλιῶν τῆς Γενεύης. Οἱ Τοῦρκοι στὴν περιοχὴ τῆς Κυρηνείας ἦσαν περικυκλωμένοι ἀπὸ τὴν Ἐθνοφρουρὰ καὶ ἀπὸ ναρκοπέδια γιὰ νὰ μὴμποροῦν νὰ προχωροῦν. Μὲ ἄρματα μάχης πεζικὸ καλῶς ἐξοπλισμένο καὶ μὲ τὴν ἀεροπορίαν σπάσανε τὸν κλοιὸ τῆς Μιὰ - Μηλιάς - Κυθρέου καὶ μπήκανε στὸν Δρόμο Λευκωσίας - Ἀμμοχώστου. Ἔτσι κατευθύνθησαν πρὸς τὴν Ἀμμόχωστον. Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω ἄλλο γιατί ραγίζει ἡ καρδιά μου. Τὸ μόνον ποὺ κατόρθωσα νὰ κάμω ἦταν νὰ πάρω τηλέφωνο στὸ χωριὸ γιὰ νὰ πῶ στοὺς δικούς μου νὰ πάρουν τὰ μωρὰ νὰ φύγουν. Εὐτυχῶς εἶχαν φύγει ὅλοι ἀπὸ τὸ χωριό. Μοῦ ἀπήντησε ἓνας γέρος καὶ εἶπεν ὅτι ἔφυγαν ὅλοι, μέinaμε λίγοι γέροι... καὶ ἡ φωνὴ ἔσβυσεν οἱ Τοῦρκοι μπήκαν στὸ χωριό...

Οἱ δικοί μου, ἡ ἀδελφή μου τὰ μωρὰ Δόξα τῷ Θεῷ ζοῦν. Εἶναι τώρα σὲ ἓνα χωριὸ (Αὐγόρου κοντὰ στὶς βάσεις τῶν Ἀγγλων, πῆγα καὶ τοὺς εἶδα τοὺς πῆρα ροῦχα καὶ φαγητό. Ἔχουν φύγει μὲ ἓνα φόρεμα καὶ μὲ τὶς παντοῦφλες. Ἐρχεται ὁμως χειμῶνας. Τὰ μωρὰ πεινοῦν, κρυώνουν δὲν ἔχουν ποὺ νὰ κοιμηθοῦν. Ὁ Σπύρος ἦταν Στρατιώτης στὴν Καρπασίαν (Ἀμμόχωστον) καὶ πρόλαβεν νὰ φύγῃ προτοῦ φθάσουν οἱ Τοῦρκοι στὴν Ἀμμόχωστον. Θέλησε νὰ κάνῃ μπάνιο ἀλλὰ δὲν εἶχε ροῦχα νὰ ἀλλάξῃ. Σήμερα ἦλθεν ὁ ἀδελφὸς μου ὁ Γιώργος εἶναι στρατιώτης στὴν Λευκωσία κι' αὐτὸς μὲ τὴν στολὴν τοῦ στρατιώτου χωρὶς παντελόνι, παπούτσια, κάλτσες, ἐσώρουχα. Οἱ Τοῦρκοι μᾶς κάψανε, μᾶς λεηλάτησαν. Φορτώνουν τὰ αὐτοκίνητα μὲ πράγματα ποὺ ἀρπάζουν ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τὰ στέλνουν στὴν Τουρκίαν, μαζὺ καὶ τὸ καινούργιο αὐτοκίνητο τοῦ Σπύρου.

Σὲ μιὰν πινακίδα οἱ Τοῦρκοι εἰσβολεῖς (ἔξω ἀπὸ τὴν Περιστερωνοπηγὴ — τὸ χωριό μου) ἔγραψαν μὲ κεφαλαῖα γράμματα. Τὸ χειρότερον χωριὸ ἀπὸ τὸν Λιμνίτη μέχρι τὴν Ἀμμόχωστον. Γιατὶ βρέθηκεν τάφος μὲ 54 Τούρκους καὶ λέν ὅτι τοὺς σκότωσαν οἱ χωριανοί μου. Ἡ Πηγὴ Ἀμμοχώστου δὲν ὑπάρχει πιά ἔγινεν οἰκόπεδον. Κι' ἐγὼ ἔχω ἀκόμη ψευδαισθήσεις ὅτι θὰ πάω στὸ χωριό μου. Μαῦρα εἶναι τὰ δάκρυα ποὺ ἔκανα... γιατί ποθῶ τὸ φτωχικό, τὸ σπίτι μου τὸ πατρικό. Καταλαβαίνω σᾶς ἔχω κουράσει δὲν ἔχω κανένα νὰ πῶ τὸν βαρὺ πόνον καὶ τὰ παράπονά μου. Οἱ πρόσφυγες εἶναι 200.000, τί θὰ γίνουμεν δὲν ξέρω.

Φτάνει ποὺ κάηκεν τὸ σπίτι μου στὸ χωριό, γιὰ καλὴν μου τύχη ἔπεσεν ὄλμος στὸ δωμάτιό μου στὸ Νοσοκομεῖον καὶ κάηκεν σὰν λαμπάδα. Τὰ ροῦχα μου πρόλαβεν ἡ πυροσβεστικὴ καὶ τὰ ἔβγαλεν ἔξω.

Στὸ χωριὸ ἦταν τὸ διαβατήριό μου, τὸ δίπλωμα τῆς Σχολῆς μας, τὸ ἀπολυτήριον, τὸ παλτό μου τὸ κόκκινο ποὺ γύριζα τὴν Ἀθήνα νὰ βρῶ νὰ μοῦ ἀρέσει καὶ μερικὰ καλὰ φορέματα. Δὲν μὲ νοιάζει γι' αὐτὸ φτάνει ποὺ εἶναι οἱ γονεῖς καὶ τὰ ἀδέλφια μου καλά.

Ὁ Παναγιώτης παντρεύτηκεν στὶς 14.7.74 καὶ στὶς 20.7.74 πῆγε στρατιώτης. Δὲν ξέρω τί γίνεται. Συγκάτοικός του ὁ Γιάννης ἦλθεν γιὰ διακοπὲς στὴν Κύπρον πῆγε στὸν πόλεμο καὶ σκοτώθηκεν. Νεκρὸς εἶναι καὶ ἓνας πρῶτος ἐξάδελφός μου ἀρραβωνιασμένος. Κλαῖτε κορίτσια τὸ νησι τῆς Ἀφροδίτης, τὰ νειῶτα τῆς Κύπρου ποὺ τὰ ἔφαγεν τὸ χῶμα. Βαρέθηκα νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω σὲ ἀπόστασιν 200 μέτρων τὶς Τουρκικὲς σημαῖες νὰ κυματίζουν καὶ τὸν Χότζα νὰ ψάλλῃ στὸ μιναρέ. Ἐλπίζω ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ μία δικαία λύση γιὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου.

Ἐσεῖς πῶς πᾶτε; Ἐλπίζω καλά. Εὐχομαι μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά νὰ μὴν δῆτε καὶ νὰ μὴν μαρτυρίσετε ποτὲ ὅπως μαρτυρᾷ ἡ Κύπρος. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ γράψετε ἀμέσως μαζὺ καὶ τὰ τηλέφωνά σας. Ἦθελα νὰ σᾶς τηλεφωνήσω ἀλλὰ ξέχασα τὸ τηλέφωνο. Τηλεφώνησα στὴν Μ..... στὸ Ἀσκληπιεῖον καὶ τῆς εἶπα νὰ σᾶς ἐνημερώσῃ γιὰ τὴν καλὴν μου ὑγείαν.

Ἐπίσης εἰδοποίησα καὶ μὲ πολλοὺς τραυματίες ποὺ στείλαμεν στὴν Ἀθήνα μέσῳ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Τοὺς πολλοὺς μου χαιρετισμοὺς σὲ ὅλες τὶς συμμαθήτριάς μου κ.λ.π.

Ξέχασα νὰ σᾶς πῶ πῶς ἡ Μαρία Χ... εἶναι ἐγκλωβισμένη στὴν Καρπασίαν γι' αὐτὸ μὴν τὴν περιμένετε. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πλησιάσῃ τὸ χωριό. Μᾶς ἔστειλε καὶ προσκλητήριο γιὰ τὸν γάμο ἀλλὰ ὁ γάμος δὲν ἔγινε.

Ἐλπίζω νὰ ζῶ καὶ νὰ προλάβω νὰ διαβάσω τὸ γράμμα σας. Χαιρετισμοὺς στοὺς δικούς σας.

Σᾶς φιλῶ μὲ πολὺ ἀγάπη
Μ...

Κύπρος 19.9.74

Ἀγαπητὴ ...

(...) Δόξα τῷ Θεῷ οἱ δικοί μου εἶναι ὅλοι καλά. Γιὰ νὰ σᾶς γράψω ὅτι ἔγινε καὶ γίνεται ἐδῶ θὰ χρειασθῇ ἓνα ὁλόκληρο μπλόκ. Θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς μεταφέρω λίγες σκηνὲς ποὺ τὶς ἔζησα προσωπικὰ (...). Τὸ ὅτι χάσαμε τὶς περιουσίες μας δὲ μᾶς πειράζει πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ χάσουμε ὁλόκληρο τὸ νησί μας (...). Τὰ βουνὰ ἔχουν γεμίσει οἰκογένειες προσφύγων χωρὶς μιὰ κουβέρτα νὰ κοιμηθοῦν. Οἱ ἡλικιωμένοι καὶ

τὰ παιδιὰ πεθαίνουν καθημερινῶς ἀπὸ τὶς κακουχίες, τὶς ἀρρώστειες καὶ τὴν κακομεταχείρησιν τῶν Τούρκων.

Ἐμένα μ' ἐτοποθέτησαν σὲ Νοσοκομεῖο μὲ τραυματίες πολέμου — ὅλοι ἀκρωτηριασμένοι καὶ σὲ πολὺ κακὴ κατάστασι — Τὸ Νοσοκομεῖον ἂν καὶ ἔφερε τὸ σῆμα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐβομβαρδίστηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Μὲ τὸ βομβαρδισμό κατεστράφη τὸ μισὸ κτίριον, σκοτώθηκαν ἀρρωστοὶ καὶ προσωπικό. Γιὰ νὰ προστατεύσουμε τοὺς ἀσθενεῖς μεταφερθήκαμε στὸ ὑπόγειο, ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας καὶ μὲ πενιχρὰ μέσα εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ χειρουργοῦμε. Ἐπὶ εἰκοσιτετράωρα ἐργαζόμεθα χωρὶς διακοπὴ, ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ φαγητοῦ δὲν μπορούσαν νὰ ἀγγίσουν τὴν σκέψι μας. Στὶς δυσκολίες αὐτὲς προσετέθη ἡ ἔλλειψις φαρμάκων, ἀκτινογραφικῶν πλακῶν κλπ. Οἱ Τοῦρκοι εἶχαν πάρει τὶς κρατικὲς ἀποθήκες φαρμάκων. Οἱ στρατιῶτες μας πέθαιναν ἀβοήθητοι (...). Οἱ βάρβαροι δὲν ἐσεβάσθησαν οὔτε ἐκκλησίες, οὔτε ἱερεῖς, οὔτε ἀρρώστους, οὔτε καὶ τὴν ματωμένη ποδιά τῆς Ἀδελφῆς (...). Εἰς τὶς περιοχὲς ποὺ κατέχουν τώρα δὲν ἄφησαν τίποτε (...), ἐὰν μπορούσαν νὰ πάρουν καὶ τοὺς τοίχους, θὰ τὸ ἔκαναν. Αὐτὰ ποὺ σᾶς περιγράφω εἶναι ἐλάχιστον δεῖγμα βαρβαρότητος τῶν Τούρκων. Ἡ Κύπρος μας εἶναι μόνον ἐρείπια, καπνοί, κουρελιασμένα παιδιὰ, ἀρρώστειες καὶ δυστυχία. Μᾶς ντρόπιασαν, μᾶς κατέστρεψαν τὴν χώρα μας, ἐβούτησαν τὴν Κύπρο μας στὸ πένθος (...). Προσπάθησα νὰ ἔλθω σὲ ἐπαφὴ μὲ... ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν μπόρεσα, κανεὶς δὲν γνωρίζει ἂν ζοῦν. Ξέρω ὅτι τὸ χωριὸ τῆς Λ. βομβαρδίστηκε καὶ ἔχει πάρα πολλὰ θύματα. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχω νὰ διαβεβαιώσω εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας εἶναι ὅτι ἐμεῖς ἐδῶ πολεμοῦμε καὶ θὰ πολεμήσουμε ἔχοντας στὰ μάτια μας τὸ ὄραμα τῆς Ἑλλάδος, θὰ πάρουμε πίσω τὴν Κύπρο ἔστω ἐρειπωμένη καὶ θὰ τὴν ἀναστήσουμε, ἔστω καὶ ἐὰν ἀπὸ τὸ μισὸ ἑκατομμύριο Κυπρίων μείνουν μόνον εἴκοσι (...). Πρὶν λίγες ἡμέρες, στὶς τρεῖς τὸ πρωὶ ἔφεραν στὸ τμήμα μου ἓνα στρατιώτη 19 χρόνων μὲ ἀκρωτηριασμένο τὸ ἀριστερὸ χέρι καὶ μὲ ἀκατάσχετη αἱμορραγία, ὅταν τὸν ρώτησα πῶς τὸν λένε μοῦ ἀπήντησε «Γράψε Ἕλληνας Στρατιώτης». Αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας μὲ τὰ προπολεμικὰ ὅπλα πολεμοῦν οἱ χασικλῆδες Τοῦρκοι μὲ τὰ τάνκς καὶ τὰ τελευταῖα τύπου ὅπλα (...).

Μὲ ἀγάπη

Ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν ἀπὸ ἀδελφῆς τῆς ἡρωϊκῆς Κύπρου :

.....
Τὸ Νοσοκομεῖο μας τὸ μετακόμησαν ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς εἰσβολῆς στὸ ὄρεινὸ χωριό.. Π.... Ἐκεῖ χρησιμοποίησαμε τὸ Ἀβαεῖον διὰ χειρουργεῖο. Τοὺς τραυματίες στρατιῶτες τοὺς τοποθετήσαμε στὴ παράπλευρο ἐκκλησία. Ἐργαζόμεσταν νυχθημερόν, δὲν μπορῶ νὰ περιγράψω τὶς δραματικὲς στιγμὲς ποὺ ζήσαμε.

Αἰσθανόμεθα ὑπερήφανες γιατί σταθήκαμε κοντὰ στὰ παιδιά μας, ὁλόκληρα εἰκοσιτετράωρα, χωρὶς νὰ σκεπτόμεθα γιὰ τροφή καὶ ὕπνο. Εἴμεθα προσηλωμένες στὸ καθῆκον. Χάρις δὲ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας τοῦ προσωπικοῦ μας, πολλοὶ ἡρωϊκοὶ τραυματίες σώθηκαν ἀπὸ βέβαιο θάνατο.

.....
Ἀνοίγοντας τὸ δέμα τὰ μάτια μου τρέχανε, μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ κρατηθῶ. Τὰ ρουχαλάκια θὰ ζεστάνουν πολλὰ παιδιά ποὺ εἶναι σὲ καταυλισμούς.

.....
Ὅλες οἱ Ἀδελφῆς ἔμειναν πιστὲς στὸ καθῆκον τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος. Ὁ ὅρκος ποὺ δώσαμε ὅταν πέρναμε τὸ πτυχίο ἦταν συνέχεια στὸ μυαλό μας. Πολλὲς ἀπὸ ἐμᾶς ἐργαζόμεσταν ἐνῶ οἱ βόμβες τῶν ἀεροπλάνων εἶχαν στόχο τὸ Νοσοκομεῖο μας. Ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δὲν ἄφησε νὰ πάθῃ τίποτε καμιά Ἀδελφή.

.....
*

